

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553

พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่ง มาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๔๘๘

(๒) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๐

(๓) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๒

(๔) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๓

(๕) พระราชบัญญัติพนักงานอัยการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ก.อ.” หมายความว่า คณะกรรมการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

“ข้าราชการฝ่ายอัยการ” หมายความว่า ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

“พนักงานอัยการ” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานอัยการ

ตามพระราชบัญญัตินี้

“ภาค” หมายความว่า เขตท้องที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดที่ ก.อ. กำหนดตามมาตรา ๗

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า องค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือหน่วยงานอื่นใดที่ดำเนินกิจการของรัฐ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ เจ้าพนักงาน พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นในหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง

มาตรา ๕ ระเบียบตามมาตรา ๑๔ วรรคสามที่ออกตามวรรคหนึ่ง (๒) มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๑ วรรคสอง และมาตรา ๒๗ วรรคสาม และประกาศตามมาตรา ๗ วรรคสี่ มาตรา ๘ วรรคสาม มาตรา ๑๒ วรรคสอง และมาตรา ๑๔ (๕) เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๖ ให้อัยการสูงสุดรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

องค์กรอัยการ

มาตรา ๗ องค์กรอัยการประกอบด้วย ก.อ. อัยการสูงสุด และพนักงานอัยการอื่น โดยมีสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยธุรการ

สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นส่วนราชการที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น และเป็นนิติบุคคล โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชาและเป็นผู้แทนนิติบุคคล

ให้ข้าราชการฝ่ายอัยการสังกัดสำนักงานอัยการสูงสุด

การแบ่งหน่วยงาน การจัดตั้งและกำหนดท้องที่ของภาค และการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้ทำเป็นประกาศ ก.อ.

มาตรา ๘ การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอัยการต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและหลักนิติธรรม

หมวด ๒
พนักงานอัยการ

มาตรา ๘ ตำแหน่งพนักงานอัยการมีดังต่อไปนี้

- (๑) อัยการสูงสุด
- (๒) รองอัยการสูงสุด
- (๓) ผู้ตรวจการอัยการ
- (๔) อธิบดีอัยการ
- (๕) อธิบดีอัยการภาค
- (๖) รองอธิบดีอัยการ
- (๗) รองอธิบดีอัยการภาค
- (๘) อัยการพิเศษฝ่าย
- (๙) อัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
- (๑๐) อัยการผู้เชี่ยวชาญ
- (๑๑) อัยการจังหวัด
- (๑๒) อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
- (๑๓) อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
- (๑๔) รองอัยการจังหวัด
- (๑๕) อัยการประจำกอง
- (๑๖) อัยการจังหวัดผู้ช่วย
- (๑๗) อัยการผู้ช่วย

นอกจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้มีตำแหน่งอัยการอาวุโสด้วย

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น ก.อ. จะประกาศกำหนดให้มีตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น นอกจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง โดยจะให้ตำแหน่งใดเทียบเท่าตำแหน่งตามวรรคหนึ่งก็ได้

มาตรา ๑๐ การแต่งตั้งและการให้อัยการสูงสุดพ้นจากตำแหน่งต้องเป็นไปตามมติของ ก.อ. และได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภา และให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งอัยการสูงสุด

การแต่งตั้งพนักงานอัยการอื่นและการให้พนักงานอัยการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ

มาตรา ๑๑ ให้มีพนักงานอัยการไว้เป็นนายแผ่นดินประจำศาลต่าง ๆ นอกจากศาลทหาร ตามกรอบอัตรากำลังที่ ก.อ. กำหนดตามความจำเป็นและเหมาะสม

มาตรา ๑๒ ในภาคหนึ่ง ๆ ให้มีสำนักงานอัยการภาคโดยมีพนักงานอัยการคนหนึ่งเป็นหัวหน้าเรียกว่า “อธิบดีอัยการภาค”

ในท้องที่ที่ตั้งศาลจังหวัด ศาลแขวง หรือศาลเยาวชนและครอบครัว ยกเว้นในเขตกรุงเทพมหานคร ให้มีสำนักงานอัยการจังหวัดประจำศาลแต่ละศาล มีเขตพื้นที่ตามที่ ก.อ. ประกาศกำหนด โดยมีพนักงานอัยการคนหนึ่งเป็นหัวหน้า เรียกว่า “อัยการจังหวัด”

ในสำนักงานอัยการภาคและสำนักงานอัยการจังหวัด จะให้มีพนักงานอัยการตำแหน่งใดจำนวนเท่าใดให้เป็นไปตามที่ ก.อ. กำหนด

มาตรา ๑๓ ในกรุงเทพมหานคร ให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำอยู่ในราชการส่วนกลางเป็นพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นทุกศาล ให้อัยการสูงสุดหรือรองอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากอัยการสูงสุดเป็นหัวหน้าในการปฏิบัติราชการของพนักงานอัยการประจำศาลชั้นต้นนั้น

มาตรา ๑๔ พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) อำนาจและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ

(๒) ในคดีอาญา มีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

(๓) ในคดีแพ่ง หรือคดีปกครอง มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีแทนรัฐบาล หน่วยงานของรัฐที่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคในศาล หรือในกระบวนการทางอนุญาโตตุลาการทั้งปวง กับมีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายอื่นซึ่งบัญญัติว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

(๔) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือคดีอาญา ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ดี หรือในคดีแพ่งหรือคดีอาญาที่ราษฎรผู้หนึ่งผู้ใดถูกฟ้องในเรื่องการที่ได้กระทำตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้สั่งการ โดยขอด้วยกฎหมาย หรือเข้าร่วมหรือช่วยเหลือ

เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกระทำการในหน้าที่ราชการก็ดี เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับแก้ต่างให้ก็ได้

(๕) ในคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือกรณีมีข้อพิพาทที่ต้องดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการที่หน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้กล่าวใน (๓) หรือนิติบุคคลซึ่งมิใช่หน่วยงานของรัฐ แต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้นเป็นคู่กรณีและมีใช้กรณีที่เป็นข้อพิพาทกับรัฐบาลหรือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการจะรับว่าต่างหรือแก้ต่างให้ก็ได้

(๖) ในคดีที่ราษฎรฟ้องเองไม่ได้โดยกฎหมายห้าม เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการมีอำนาจเป็นโจทก์ได้

(๗) ดำเนินการตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วนของการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ในการนี้มีให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

(๘) ในกรณีที่มีการผิดสัญญาประกันจำเลย หรือประกันรับสิ่งของไปดูแลรักษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีอำนาจและหน้าที่ดำเนินคดีในการบังคับให้เป็นไปตามสัญญานั้นในการนี้มีให้เรียกค่าฤชาธรรมเนียมจากพนักงานอัยการ

(๙) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่ ก.อ. ประกาศกำหนดหรือเห็นชอบเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรี

(๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ

(๑๑) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานอัยการสูงสุดตามที่ได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการตามมาตรา ๑๔ (๓) (๔) และ (๕) พนักงานอัยการจะออกคำสั่งเรียกบุคคลใด ๆ ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำก็ได้ แต่จะเรียกคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งมาให้ถ้อยคำโดยคู่ความฝ่ายนั้นไม่ยินยอมไม่ได้

พนักงานอัยการตำแหน่งใดมีอำนาจดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้เพียงใดให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดโดยความเห็นชอบของ ก.อ.

มาตรา ๑๕ อัยการสูงสุดและรองอัยการสูงสุดมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาล อธิบดีอัยการภาคมีอำนาจดำเนินคดีได้ทุกศาลภายในภาค พนักงานอัยการผู้อื่นมีอำนาจดำเนินคดีได้เฉพาะศาลแห่งท้องที่ที่พนักงานอัยการผู้นั้นรับราชการประจำ เว้นแต่

(๑) เมื่ออัยการสูงสุดมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราว หรือให้ไปดำเนินคดีใดเฉพาะเรื่อง หรือเมื่ออธิบดีอัยการภาคได้มี

คำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในท้องที่หนึ่งภายในภาคไปช่วยราชการในอีกท้องที่หนึ่งชั่วคราวหรือให้ไปดำเนินคดีโดยเฉพาะเรื่องภายในภาค ให้พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีในศาลประจำท้องที่นั้นได้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา หรือศาลปกครองสูงสุดแล้วแต่กรณี

(๒) เมื่ออธิบดีอัยการภาคมีคำสั่งให้พนักงานอัยการซึ่งรับราชการประจำในภาคมีอำนาจดำเนินคดีในศาลทุกศาลภายในภาค ให้พนักงานอัยการผู้นั้นมีอำนาจดำเนินคดีในศาลทุกศาลภายในภาคนั้นได้ และให้มีอำนาจดำเนินคดีได้ตลอดถึงศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา หรือศาลปกครองสูงสุดแล้วแต่กรณี

(๓) เมื่อคดีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินไว้ในศาลชั้นต้นขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา พนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีนั้น หรือพนักงานอัยการผู้อื่นซึ่งประจำศาลชั้นต้นนั้นหรือพนักงานอัยการอื่นซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุดมีอำนาจดำเนินคดีในชั้นอุทธรณ์หรือชั้นฎีกาได้

(๔) ในคดีที่ศาลส่งประเด็นไปสืบพยานยังศาลอื่น หรือโอนคดีไปพิจารณายังศาลอื่น พนักงานอัยการประจำศาลอื่นนั้น หรือพนักงานอัยการผู้ดำเนินคดีมาแต่ต้น หรือพนักงานอัยการซึ่งประจำศาลที่ดำเนินคดีมาแต่ต้น มีอำนาจดำเนินคดีนั้นในศาลที่สืบพยานตามประเด็น หรือศาลที่รับโอนคดีนั้นได้

มาตรา ๑๖ ในการปฏิบัติการตามอำนาจและหน้าที่เฉพาะในคดีที่ต้องตั้งต้นที่พนักงานอัยการ หรือในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการตามรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่นใดให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน สอบปากคำพยานบุคคล ออกคำสั่งเรียกบุคคลใดมาให้การต่อพนักงานอัยการ ออกคำสั่งให้ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุ และดำเนินการอื่นตามที่เห็นสมควร รวมทั้งอาจแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้ ถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งนั้นเป็นคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหา บุคคลดังกล่าวจะไม่มาหรือไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุตามที่เรียกก็ได้

มาตรา ๑๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนคดีอาญาซึ่งมิใช่การร่วมสอบสวนกับพนักงานสอบสวนหรือร่วมทำสำนวนสอบสวนกับพนักงานสอบสวน ให้พนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ ให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้น

ผู้ใหญ่และมีอำนาจและหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยในการค้น การจับ และการคุมขังอาจร่วมกับเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่น หรือแจ้งให้เจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่นดำเนินการก็ได้

มาตรา ๑๘ คำสั่งของพนักงานอัยการตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ให้ถือเป็นคำสั่งบังคับของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๙ ในการใช้อำนาจหรือกระทำหน้าที่ของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจทำคำสั่งเฉพาะเรื่อง หรือวางระเบียบไว้ให้พนักงานอัยการปฏิบัติก็ได้

ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจของอัยการสูงสุด ถ้ากฎหมายมิได้กำหนดวิธีการมอบอำนาจไว้เป็นการเฉพาะ อัยการสูงสุดจะมอบอำนาจนั้นให้รองอัยการสูงสุดหรืออธิบดีอัยการภาคก็ได้ทั้งนี้ เว้นแต่อำนาจตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา ๒๐ วรรคหก มาตรา ๑๔๓ และมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการมอบอำนาจตามวรรคสอง อัยการสูงสุดจะวางระเบียบให้ผู้รับมอบอำนาจต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

มาตรา ๒๐ ภายใต้อำนาจมาตรา ๑๙ การรักษาราชการแทนและการปฏิบัติราชการแทนพนักงานอัยการซึ่งดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๙ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ ก.อ. กำหนด

ในกรณีที่กฎหมายอื่นแต่งตั้งให้พนักงานอัยการผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นกรรมการ หรือให้มีอำนาจและหน้าที่อย่างไร ให้ผู้รักษาราชการแทนหรือผู้ปฏิบัติราชการแทนมีอำนาจและหน้าที่เป็นกรรมการหรือมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งนั้นในการรักษาราชการแทนหรือปฏิบัติราชการแทนด้วย แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๑ พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและตามกฎหมายโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าการฟ้องคดีอาญาจะไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ ให้เสนอต่ออัยการสูงสุด และอัยการสูงสุดมีอำนาจสั่งไม่ฟ้องได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนด โดยความเห็นชอบของ ก.อ.

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับกรณีที่พนักงานอัยการไม่ยื่นคำร้อง ไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกาถอนฟ้อง ถอนคำร้อง ถอนอุทธรณ์ และถอนฎีกาคด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๒ คุณพินิจของพนักงานอัยการในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรา ๒๑ ซึ่งได้แสดงเหตุผลอันสมควรประกอบแล้ว ย่อมได้รับความคุ้มครอง

หมวด ๓

สำนักงานอัยการสูงสุด

มาตรา ๒๓ สำนักงานอัยการสูงสุด นอกจากมีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการและงาน วิชาการ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้แก่พนักงานอัยการแล้ว ให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ให้ความช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินการทางกฎหมายรวมตลอดทั้งในการ คุ้มครองป้องกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน

(๒) ให้คำปรึกษา และตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่รัฐบาลและ หน่วยงานของรัฐ

(๓) ให้คำปรึกษา และตรวจร่างสัญญาหรือเอกสารทางกฎหมายให้แก่นิติบุคคลซึ่งมิใช่ หน่วยงานของรัฐแต่ได้มีพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น ทั้งนี้ ตามที่เห็นสมควร

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง หรือคดีปกครองแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของ รัฐซึ่งพนักงานอัยการได้รับดำเนินคดีให้

(๕) ดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ เว้นแต่การดำเนินการนั้นจะขัดต่องานในหน้าที่ หรืออาจทำให้ขัดต่อความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ

(๖) ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาข้าราชการฝ่ายอัยการ

(๗) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการอำนวยความสะดวก การรักษา ผลประโยชน์ของรัฐและประชาชน

(๘) ติดต่อและประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างประเทศเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ใน อำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุด

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการ หรือสำนักงานอัยการสูงสุด

ในการตรวจร่างสัญญาตาม (๒) และ (๓) ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รักษาประโยชน์ของรัฐ ในการนี้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหน้าที่รายงานรัฐบาล หรือหน่วยงานของรัฐตาม (๒) หรือนิติบุคคลตาม (๓) ที่เป็นคู่สัญญาให้ทราบถึงข้อที่ควรปรับปรุงหรือแก้ไขให้สมบูรณ์ข้อเสียเปรียบหรือข้อที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

มาตรา ๒๔ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนสำนักงานอัยการสูงสุดไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่สำนักงานอัยการสูงสุดเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้ไม่เพียงพอให้สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณางบประมาณของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง

มาตรา ๒๕ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยรับตรวจตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินเมื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว ให้เสนอผลการสอบบัญชีโดยตรงต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาและคณะรัฐมนตรีด้วย

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศกำหนดให้กระทรวง ทบวง กรม ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี หรือได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใด ให้สำนักงานอัยการสูงสุดได้รับการยกเว้น หรือผ่อนผันการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย

มาตรา ๒๗ ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด

(๒) ควบคุมดูแล และรับผิดชอบในการบริหารราชการ ปฏิบัติราชการ และบริหารงานบุคคลของสำนักงานอัยการสูงสุด ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ แบบแผนและประเพณีปฏิบัติของทางราชการ

(๓) บริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุด ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามวรรคหนึ่ง อัยการสูงสุดอาจมอบอำนาจให้รองอัยการสูงสุดหรือข้าราชการฝ่ายอัยการผู้หนึ่งผู้ใดปฏิบัติหน้าที่แทนได้

ให้อัยการสูงสุดโดยความเห็นชอบของ ก.อ. มีอำนาจออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารจัดการงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน และการพัสดุของสำนักงานอัยการสูงสุด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) และ (๒) ให้อัยการสูงสุดมีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งอันจำเป็นต่อการปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ หรือประกาศที่ ก.อ. กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๘ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๙ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ไปเป็นของสำนักงานอัยการสูงสุดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๐ ให้บรรดาพระราชกฤษฎีกา กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการจัดระเบียบบริหารราชการ การแบ่งส่วนราชการ และการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอัยการ และการอื่นใดที่ใช้บังคับกับพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุดที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ คงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของ ก.อ. หรือของอัยการสูงสุดที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๑ บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติ คณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงกรมอัยการ อธิบดีกรมอัยการ รองอธิบดีกรมอัยการ และผู้ตรวจราชการอัยการ ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงสำนักงานอัยการสูงสุด อัยการสูงสุด รองอัยการสูงสุด และผู้ตรวจการอัยการ ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามลำดับ

บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงอัยการพิเศษฝ่ายปรึกษาหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายปรึกษา อัยการพิเศษฝ่ายคดีหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่ง

อัยการพิเศษฝ่ายคดี อัยการพิเศษฝ่ายวิชาการหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับตำแหน่งอัยการพิเศษฝ่ายวิชาการ ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงอธิบดีอัยการตามพระราชบัญญัตินี้

บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่อ้างถึงอัยการพิเศษประจำเขตหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ากับอัยการพิเศษประจำเขต รองอธิบดีอัยการฝ่าย รองอธิบดีอัยการเขต อัยการจังหวัดประจำกรมและอัยการประจำกรม ให้ถือว่ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น อ้างถึงอธิบดีอัยการภาค รองอธิบดีอัยการ รองอธิบดีอัยการภาค อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด และอัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด ตามพระราชบัญญัตินี้ ตามลำดับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก ข.

ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี พ.ศ. 2555

ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๕๕

โดยที่สำนักงานอัยการสูงสุดและพนักงานอัยการมีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีตามกฎหมายและการรักษาผลประโยชน์ของรัฐ เพื่อให้การปฏิบัติราชการของสำนักงานอัยการสูงสุดและพนักงานอัยการในการบังคับคดีเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และวรรคสี่ ประกอบมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งมีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย อัยการสูงสุดจึงออกระเบียบ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๕๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“ลูกหนี้” หมายความว่า ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล กับให้หมายความรวมถึงจำเลย ผู้ต้องโทษปรับในคดีอาญาที่ไม่ชำระค่าปรับตามคำพิพากษาคด้วย

“ฐานข้อมูลลูกหนี้” หมายความว่า แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน หรือข้อมูลอื่นใดของลูกหนี้อันจะนำไปสู่การบังคับคดีและให้หมายความรวมถึง สถานะ อาชีพ และแหล่งรายได้ของลูกหนี้

“การตรวจสอบสถานะ” หมายความว่า การตรวจสอบสถานภาพบุคคล ความสามารถในการชำระหนี้ และอื่นๆ ของลูกหนี้ตามที่เห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดี ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการตรวจสอบสถานะของลูกหนี้ ในกรณีลูกหนี้ถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ

“การตรวจสอบทรัพย์สิน” หมายความว่า การสืบหาทรัพย์สินและสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ อันพึงยึดหรืออายัดเพื่อนำมาชำระหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล

“สำนักงานการบังคับคดี” หมายความว่า สำนักงานการบังคับคดีตามประกาศคณะกรรมการอัยการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงาน และการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด

“สำนักงานคดี” หมายความว่า สำนักงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีแพ่ง คดีปกครอง หรือคดีอาญา ตามประกาศคณะกรรมการอัยการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงาน และการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีอัยการที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี

“รองอธิบดี” หมายความว่า รองอธิบดีอัยการที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี

“อัยการพิเศษฝ่าย” หมายความว่า อัยการพิเศษฝ่ายที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี

“เจ้าหน้าที่บังคับคดี” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการและให้หมายความรวมถึงนิติกรของสำนักงานอัยการสูงสุดที่มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี

ข้อ ๔ การใดมิได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้นำระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่ง หรือระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีปกครอง มาใช้โดยอนุโลม

ข้อ ๕ ให้อัยการสูงสุดรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศ คำสั่ง หลักเกณฑ์และวิธีการ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ และมีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งอื่นใด ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

บททั่วไป

ข้อ ๖ การดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีตามระเบียบนี้ ได้แก่ การดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีแพ่ง คดีปกครอง และคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญา แทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ที่พนักงาน

อัยการได้รับดำเนินคดีให้ กับดำเนินการตามที่พนักงานอัยการเห็นสมควรเกี่ยวกับการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วนของกรณียึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตาม คำพิพากษา รวมทั้งให้ความร่วมมือในการบังคับคดีกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาลและประกันรับสิ่งของไปดูแลรักษา

ข้อ ๗ สารบบและงานธุรการสำนวนบังคับคดี ให้เป็นไปตามที่สำนักงานอัยการสูงสุด กำหนด

ให้ลงสารบบทุกครั้งที่มีคำสั่งในสำนวนก่อนดำเนินการต่อไป

ให้สำนักงานคดีในต่างจังหวัดที่รับเรื่องหรือ ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีจัดทำสารบบบังคับคดีแยกไว้ต่างหาก

ข้อ ๘ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอื่นใดที่จะต้องรีบปฏิบัติให้ทันกำหนดระยะเวลาจะมีนั้นจะเสียหาย แก่ราชการ ให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่บังคับคดีใช้ดุลพินิจพิจารณาปฏิบัติไปตามที่เห็นสมควรโดยไม่ให้เสียหายแก่ราชการ

หากมีปัญหาหรือข้อขัดข้องอันเกิดจากการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้หรือผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น หรือหรือผู้รักษาการตามระเบียบนี้เพื่อวินิจฉัยสั่งการ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๙ อธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการที่กำหนดในกฎหมายและคำสั่งของสำนักงานอัยการสูงสุด มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนจัดองค์กรบริหารงานบุคคล อำนาจการ ประสานการปฏิบัติราชการ ควบคุม ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการปฏิบัติราชการในความรับผิดชอบให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย ระเบียบและคำสั่งของสำนักงานอัยการสูงสุด

รองอธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการที่กำหนดในกฎหมายและคำสั่งของสำนักงานอัยการสูงสุดรองจากอธิบดี และมีอำนาจหน้าที่ตามที่อธิบดีมอบหมาย

อัยการพิเศษฝ่ายเป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการที่กำหนดในกฎหมายและคำสั่งของสำนักงานอัยการสูงสุด มีอำนาจหน้าที่อำนาจการ ประสานการปฏิบัติราชการ ควบคุม ตรวจสอบการดำเนินคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย ระเบียบ และคำสั่งของสำนักงานอัยการสูงสุด อธิบดีหรือรองอธิบดี แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๐ เมื่อศาลได้ออกหมายบังคับคดีแล้ว ให้สำนักงานคดีส่งสำเนาหมายบังคับคดีพร้อมสำเนา คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลและเอกสารในสำนวนคดีที่จำเป็นแก่การบังคับคดี เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หรือหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลของลูกหนี้ ให้สำนักงานการบังคับคดีภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลออกหมายบังคับคดี

ในกรณีที่ยังไม่ถึงที่สุด หากมีการขอลูกเลิกการบังคับคดีหรือศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งประการใด ให้แจ้งและส่งสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล สำเนาหมายบังคับคดีที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานการบังคับคดีโดยเร็ว

ในส่วนของคดีล้มละลาย เมื่อศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้และมีการ โฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผนแล้ว ให้สำนักงานคดีล้มละลายส่งสำเนาคำสั่งศาลพร้อมสำเนาหนังสือ ที่แจ้งให้ตัวความขอรับชำระหนี้ให้สำนักงานการบังคับคดี และเมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอื่นใดให้ส่งสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวด้วยทุกครั้งโดยเร็ว

ข้อ ๑๑ เมื่อสำนักงานการบังคับคดีได้รับสำเนาหมายบังคับคดีตามข้อ ๑๐ หรือได้รับสำเนาหมายบังคับคดีและเอกสารที่เกี่ยวข้องจากตัวความให้ดำเนินการบังคับคดีนอกเหนือการรับเรื่องจากสำนักงานคดีตามข้อ ๑๐ ให้ลงรับในสารบบและบัญชีจ่ายสำนวนในวันที่ได้รับเป็นสำนวนบังคับคดีและให้อธิบดีหรือรองอธิบดีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ส่งจ่ายสำนวนไปยังสำนักงานในสังกัดโดยเร็ว แล้วให้อัยการพิเศษฝ่ายส่งจ่ายสำนวนให้พนักงานอัยการและเจ้าหน้าที่บังคับคดีในสำนักงาน หากมีการเปลี่ยนตัวพนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่บังคับคดี ให้บันทึกชื่อผู้รับโอนไว้ในสารบบและบัญชีจ่ายสำนวนด้วย

ในกรณีส่งจ่ายสำนวนให้พนักงานอัยการหลายคน ให้ระบุด้วยว่าใครเป็นเจ้าของสำนวนผู้รับผิดชอบ

ผู้ส่งจ่ายสำนวนต้องลงชื่อพร้อมวันเดือนปีที่ส่งจ่าย

ในส่วนเรื่องที่ได้รับจากสำนักงานคดีล้มละลาย หากพบว่าลูกหนี้รายใดถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้และมีการ โฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผนแล้ว ให้มีหนังสือแจ้งตัวความ โดยเร็วเพื่อยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนดระยะเวลาตามกฎหมายแล้วให้รวบรวมไว้ในระบบฐานข้อมูลลูกหนี้

ข้อ ๑๒ ให้เจ้าหน้าที่บังคับคดีตรวจพิจารณาเอกสารในสำนวนว่ามีข้อเท็จจริงครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานการบังคับคดีหรือไม่ เช่น เจ้าหนี้และลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

จำนวนหนี้ที่ต้องบังคับคดี วันสิ้นสุดระยะเวลาการบังคับคดี รายละเอียดตามหมายบังคับคดี แล้วบันทึกเสนอพนักงานอัยการเจ้าของสำนวน

กรณีที่สำนวนมีพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงพอวินิจฉัยได้ ให้พนักงานอัยการทำความเข้าใจเห็นว่าควรรับดำเนินการบังคับคดีหรือไม่ แล้วเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นถึงผู้ที่พิจารณาสั่งได้ หากพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนพิจารณาสั่งได้อยู่แล้ว ให้เสนอผู้บังคับบัญชาถัดขึ้นไปหนึ่งชั้นเพื่อทราบและพิจารณาก่อนดำเนินการต่อไป

กรณีพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงไม่เพียงพอให้วินิจฉัย ให้พนักงานอัยการทำความเข้าใจเสนออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อพิจารณาสั่งให้รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม ทั้งนี้ อาจแจ้งสำนักงานคดีตัวความ หรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องดำเนินการก็ได้

ผู้พิจารณาสั่งตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่ง โดยอนุโลม โดยให้ถือทุนทรัพย์ตามจำนวนหนี้หรือค่าปรับในหมายบังคับคดี

ข้อ ๑๓ เมื่อมีคำสั่งรับดำเนินการบังคับคดีตามข้อ ๑๒ แล้ว ให้มีหนังสือแจ้งตัวความโดยเร็ว เพื่อยืนยันที่จะให้มีการบังคับคดี และแจ้งด้วยว่าหากตัวความยืนยันจะให้ดำเนินการบังคับคดีให้ตัวความตรวจสอบสถานะและทรัพย์สินของลูกหนี้ เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลของลูกหนี้ สถานภาพของลูกหนี้และครอบครัวและอื่น ๆ ที่จำเป็นส่งให้พนักงานอัยการ พร้อมกำหนดระยะเวลาให้ตัวความดำเนินการ หากตัวความไม่ดำเนินการและไม่แจ้งเหตุขัดข้องภายในกำหนดให้มีหนังสือเตือน และหากตัวความไม่ดำเนินการโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องอีกหรือ ตัวความแจ้งว่าไม่ประสงค์ให้ดำเนินการบังคับคดีต่อไป ให้มีความเห็นและคำสั่งยุติการบังคับคดี หากเห็นสมควรจะแจ้งกระทรวงการคลังทราบด้วยก็ได้

ข้อ ๑๔ งานตอบข้อหารือเกี่ยวกับการบังคับคดี ให้รับเป็นสำนวนตอบข้อหารือและจัดทำสารบบ แยกไว้ต่างหาก ให้อธิบดีหรือรองอธิบดีที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ส่งจ่ายสำนวนไปยังสำนักงานในสังกัด แล้วให้อัยการพิเศษฝ่ายส่งจ่ายสำนวนให้พนักงานอัยการในสำนักงาน

การตอบข้อหารือเกี่ยวกับการบังคับคดีที่สำนักงานการบังคับคดีรับไว้ดำเนินการให้พนักงานอัยการทำความเข้าใจตามลำดับชั้นถึงอธิบดี

ข้อ ๑๕ ให้บันทึกความเห็นและคำสั่งทุกชั้นตอนการดำเนินการบังคับคดีไว้ในแบบความเห็นและคำสั่ง (อ.ก.๔)

ข้อ ๑๖ ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาสั่ง ในกรณีต่อไปนี้

(๑) การไม่รับดำเนินการบังคับคดี หรือการไม่รับดำเนินคดีทางศาล

(๒) การถอนการยึด การอายัด การขายทอดตลาด การขับไล่หรือรื้อถอน และการยุติการบังคับคดีตามข้อ ๑๓ และข้อ ๒๔

(๓) การส่งเรื่องคืนตัวความ

(๔) การถอนคำร้องตั้งต้นคดีตามข้อ ๓๐

(๕) การส่งเรื่องให้สำนักงานคดีดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีหรือดำเนินคดีตามข้อ ๒๕

ข้อ ๑๗ ให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนเสนอความเห็นต่ออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อพิจารณา และมีคำสั่งให้ตรวจสอบสถานะและทรัพย์สินของลูกหนี้

เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการอาจเสนออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อมีคำสั่งให้งดการตรวจสอบสถานะหรือตรวจสอบทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้ชั่วคราวก็ได้

ข้อ ๑๘ ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดี พนักงานอัยการอาจแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน สอบปากคำพยานบุคคล ออกคำสั่งเรียกบุคคลใดมาให้การต่อพนักงานอัยการ ออกคำสั่งให้ส่งพยานหลักฐาน เอกสารหรือวัตถุ และดำเนินการอื่นตามที่เห็นสมควร รวมทั้งอาจแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่ทั้งนี้ ถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งนั้นเป็นคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหา บุคคลดังกล่าวจะไม่มาหรือไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งพยานหลักฐาน เอกสาร หรือวัตถุตามที่เรียกก็ได้

หากบุคคลผู้ถูกคำสั่งเรียกของพนักงานอัยการตามวรรคหนึ่งไม่มาพบหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง และมีเหตุเชื่อว่าลูกหนี้มีทรัพย์สินที่ต้องถูกบังคับมากกว่าที่พนักงานอัยการทราบ และบุคคลดังกล่าวอยู่ในฐานะ ที่จะให้ถ้อยคำอันเป็นประโยชน์ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีเพื่อขอให้ศาลออกหมายเรียกมาทำการไต่สวนเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

ในกรณีที่มีการยื่นคำร้องต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีเพื่อดำเนินการตามวรรคสอง ไม่ลบล้างความผิดอาญาของบุคคลในส่วนที่เกี่ยวกับการฝ่าฝืนคำสั่งของพนักงานอัยการตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๙ ให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่บังคับคดีตรวจสอบสถานะของลูกหนี้ โดยมีหนังสือเชิญลูกหนี้หรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลซึ่งเป็นลูกหนี้มาพบเพื่อทราบถึงสถานภาพปัจจุบันของลูกหนี้ ตลอดจนประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ ในกรณีจำเป็นให้ออกไปพบลูกหนี้ และหากเห็นสมควรจะให้ตัวความหรือผู้รับมอบอำนาจในการบังคับคดี

ของตัวความร่วมไปพบลูกหนี้ด้วยก็ได้ กรณีที่ลูกหนี้ประสงค์จะชำระหนี้ทั้งหมดหรือบางส่วนหรือผ่อนชำระ ถ้าลูกหนี้ยินยอมบันทึกข้อเสนอดังกล่าว ให้ลูกหนี้ทำบันทึกข้อเสนอโดยลงลายมือชื่อฝ่ายเดียวไว้เป็นหลักฐาน แล้วเสนออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อแจ้ง ตัวความพิจารณา ทั้งนี้ การตรวจสอบสถานะของลูกหนี้ยังคงต้องดำเนินการต่อไปจนกว่าจะมีเหตุที่ไม่สามารถบังคับคดีเพื่อชำระหนี้ได้อีก

หากไม่พบตัวลูกหนี้ ให้แสวงหาข้อมูลที่เป็นที่ทราบสถานที่ที่จะสามารถไปพบตัวลูกหนี้

การตรวจสอบสถานะและทรัพย์สินของลูกหนี้ ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้

ข้อ ๒๐ ข้อมูลลูกหนี้และทรัพย์สินของลูกหนี้ให้ลงไว้ในระบบฐานข้อมูลลูกหนี้ และถือว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้ในทางราชการห้ามมิให้เปิดเผย การดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวให้ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ

ข้อ ๒๑ การลงนามในหนังสือเกี่ยวกับการบังคับคดีถึงหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลภายนอก ให้อัยการพิเศษฝ่ายเป็นผู้ลงนาม เว้นแต่หนังสือไม่รับดำเนินการ หนังสือตอบข้อหารือ หรือหนังสือถึงอธิบดีหน่วยงานอื่น ปลัดกระทรวง หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ให้อธิบดีเป็นผู้ลงนาม สำหรับหนังสือถึงรัฐมนตรี ให้เสนออัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาลงนาม

ข้อ ๒๒ สำนักบังคับคดีทุกประเภทซึ่งมิใช่กรณีที่มีการดำเนินคดีทางศาล หากสำนวนใดยังไม่มีคำสั่งรับหรือไม่รับดำเนินการบังคับคดี หรือยังไม่มีความเห็นตอบข้อหารือ ถือเป็นสำนวนค้างที่ต้องรายงานตามลำดับชั้นถึงอธิบดีทุกเดือน หากดำเนินการไม่เสร็จภายในสามเดือนนับแต่วันรับสำนวนให้รายงานชี้แจงเหตุขัดข้องตามลำดับชั้นถึงอธิบดี และให้ผู้รับรายงานพิจารณาดำเนินการตรวจสอบเพื่อหาทางเร่งรัด หรือกำหนดแนวทางแก้ไขตามที่เห็นสมควร แล้วรายงานให้อัยการสูงสุดทราบ

สำนวนบังคับคดีที่มีการดำเนินคดีทางศาล การรายงานเหตุสำนวนค้าง ให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่ง หรือคดีปกครอง แล้วแต่กรณี โดยอนุโลม

ให้บันทึกในรายงานบัญชีสำนวนค้างให้ปรากฏด้วยว่าคดีจะสิ้นสุดระยะเวลาบังคับคดีเมื่อใด

หมวด ๑
การบังคับคดีแพ่ง

ข้อ ๒๓ เมื่อพนักงานอัยการได้ผลการตรวจสอบสถานะหรือตรวจสอบทรัพย์สินของลูกหนี้แล้วพบว่าสามารถที่จะบังคับคดีนำเงินมาชำระหนี้ได้ ให้เสนอความเห็นต่ออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อส่งข้อมูลและแจ้งให้ตัวความดำเนินการยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี วางค่าใช้จ่ายและนัดเจ้าพนักงานบังคับคดีไปดำเนินการ โดยให้แจ้งวันนัดดังกล่าว ให้พนักงานอัยการทราบโดยเร็ว

หากพบว่าทรัพย์สินของลูกหนี้มีบุริมสิทธิหรือการติดพันอื่นใด ให้ตรวจสอบรายละเอียดพร้อมประมาณการค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมเสนอความเห็นต่ออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อแจ้งตัวความพิจารณา ถ้าตัวความประสงค์จะบังคับคดีให้ตัวความยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานบังคับคดี วางค่าใช้จ่ายและนัดเจ้าพนักงานบังคับคดีไปดำเนินการ โดยให้แจ้งวันนัดดังกล่าวให้พนักงานอัยการทราบโดยเร็ว

กรณีตัวความไม่แจ้งผลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองภายในระยะเวลาอันสมควร ให้พนักงานอัยการ มีหนังสือแจ้งเตือนตัวความ ถ้าตัวความไม่แจ้งผลให้ทราบอีก ให้รายงานอัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาแจ้งกระทรวงการคลังทราบต่อไป

เพื่อประโยชน์ในการบังคับคดี หากเป็นกรณีจำเป็นเร่งด่วนและไม่อาจรอให้ตัวความดำเนินการได้ ให้พนักงานอัยการดำเนินการไปได้เท่าที่จำเป็นแก่กรณี แล้วแจ้งตัวความทราบด้วย

ในการบังคับคดี หากต้องมีการดำเนินคดีทางศาล ให้สำนักงานการบังคับคดีเป็นผู้ดำเนินการ

ข้อ ๒๔ ให้อธิบดีพิจารณาสั่งยุติการบังคับคดี ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ลูกหนี้ชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว
- (๒) ลูกหนี้พ้นความรับผิดชอบที่จะต้องชำระหนี้แล้ว
- (๓) พ้นระยะเวลาการบังคับคดีตามกฎหมาย
- (๔) ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินที่จะชำระหนี้
- (๕) มีเหตุอื่นที่แสดงว่าลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้
- (๖) ตัวความมีหนังสือแจ้งไม่ประสงค์ให้บังคับคดีอีกต่อไป

เมื่อมีคำสั่งยุติการบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง (๔) (๕) หรือ (๖) แล้ว ภายในระยะเวลาการบังคับคดีและ ยังสามารถบังคับคดีได้ หากปรากฏว่าลูกหนี้มีทรัพย์สินที่จะชำระหนี้ได้ หรือมีเหตุที่

แสดงว่าลูกหนี้สามารถ ชำระหนี้ได้ หรือได้รับแจ้งจากตัวความว่ายังประสงค์ให้บังคับคดีกับลูกหนี้ให้ยกเรื่องขึ้นดำเนินการบังคับคดีต่อไป

การตั้งยุติการบังคับคดีตามวรรคหนึ่ง (๔) (๕) หรือ (๖) หากมีเหตุที่จะฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลายได้ ให้แจ้งตัวความเพื่อพิจารณา

ข้อ ๒๕ ในการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีของสำนักงานการบังคับคดี หากมีเหตุอันสมควรเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว สำนักงานการบังคับคดีอาจมอบหมายให้สำนักงานคดีอื่นดำเนินการแทน ในบางเรื่องก็ได้

กรณีที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีหรือดำเนินคดีทางศาลในจังหวัดอื่นนอกเขตกรุงเทพมหานคร สำนักงานการบังคับคดีอาจมอบหมายให้สำนักงานคดีในต่างจังหวัดดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีหรือดำเนินคดีแทนก็ได้ และให้สำนักงานคดีที่ได้รับมอบหมายลงสารบบส่งจ่ายสำนวนให้พนักงานอัยการ เมื่อดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีหรือดำเนินคดีเป็นประการใดให้รายงานสำนักงานการบังคับคดีทราบทุกเดือน จนกว่าจะดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับคดีหรือดำเนินคดีเสร็จสิ้น ทั้งนี้ สำนักงานการบังคับคดีมีหน้าที่ติดตามและรับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวต่อไป

ในกรณีมีปัญหาข้อขัดข้องให้เสนออัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาสั่งการ

ข้อ ๒๖ กรณีที่ตัวความนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินของลูกหนี้ชำระหนี้ตามคำพิพากษา ให้มีเจ้าหน้าที่บังคับคดีร่วมไปกับตัวความเพื่อให้ความช่วยเหลือ ปกป้องหรือแนะนำเกี่ยวกับการยึดทรัพย์ รักษาทรัพย์ หรือการบังคับอื่นใดเกี่ยวกับการบังคับคดี ทั้งนี้ เมื่อเห็นสมควรพนักงานอัยการอาจร่วมไปด้วยก็ได้เพื่อควบคุมดูแลให้การบังคับคดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อ ๒๗ เมื่อมีกรณีที่ต้องอายัดทรัพย์สิน ให้พนักงานอัยการเสนอความเห็นต่ออัยการพิเศษฝ่ายเพื่อพิจารณาและลงนามในหนังสือแจ้งตัวความดำเนินการอายัดทรัพย์สินโดยเร็ว แล้วเสนออธิบดีเพื่อทราบ

ข้อ ๒๘ การขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้พนักงานอัยการแนะนำตัวความหรือผู้รับมอบอำนาจเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการได้รับเงินมาชำระหนี้ตามคำพิพากษา และให้ตัวความหรือผู้รับมอบอำนาจนั้นเป็นผู้ตัดสินใจ

การขายทอดตลาดทรัพย์สินแต่ละครั้งที่มีราคาประเมินของเจ้าพนักงานบังคับคดีต่ำกว่าห้าแสนบาท พนักงานอัยการอาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่บังคับคดีดำเนินการก็ได้

ข้อ ๒๘ การขอให้ขับไล่ออกจากสถานที่หรือรถโดยสารสาธารณะ ให้พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่บังคับคดีร่วมกับตำรวจหรือผู้รับมอบอำนาจดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๓๐ ในการบังคับคดี หากมีการร้องขอตักทรัพย์หรือมีการร้องขอเฉลี่ยทรัพย์หรือกรณีอื่นที่จะต้องมีการดำเนินคดีทางศาล เช่น กรณีเจ้าหนี้บุริมสิทธิขอรับชำระหนี้ก่อน ให้สำนักงานคดีที่รับเรื่องส่งเรื่อง ให้สำนักงานการบังคับคดีดำเนินการโดยเร็ว ในกรณีเร่งด่วนเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายให้สำนักงานคดีที่รับเรื่องไว้ดำเนินการไปก่อนตามความเห็นสมควร

เมื่อสำนักงานการบังคับคดีได้รับเรื่องแล้ว ให้ลงรับในสารบบเป็นสำนวนใหม่ หากมีสำนวนเดิมอยู่แล้วให้นำไปพ่วงกับสำนวนเดิม

การพิจารณาดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้นำระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่งหรือระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีปกครองมาใช้โดยอนุโลม

ข้อ ๓๑ วิธีปฏิบัติในเรื่องค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมในการบังคับคดีของพนักงานอัยการให้เป็นไป ตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยค่าธรรมเนียมการดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการ

กรณีต้องชำระค่าใช้จ่ายหรือค่าธรรมเนียมแก่เจ้าพนักงานบังคับคดี ให้มีหนังสือแจ้งตัวความทราบเพื่อนำเงินไปชำระ

ข้อ ๓๒ ให้อัยการพิเศษฝ่ายมีหนังสือแจ้งตัวความให้ตรวจสอบการวางเงินต่อศาลหรือสำนักงาน วางทรัพย์ในระหว่างการบังคับคดีและดำเนินการรับเงิน แล้วแจ้งผลการดำเนินการให้สำนักงานการบังคับคดีทราบโดยเร็ว

ข้อ ๓๓ หากตัวความได้รับชำระค่าฤชาธรรมเนียมใช้แทนและหรือค่าทนายความจากการชำระหนี้ ให้อัยการพิเศษฝ่ายแจ้งตัวความให้ส่งค่าฤชาธรรมเนียมใช้แทนและหรือค่าทนายความ โดยปฏิบัติตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยค่าธรรมเนียมการดำเนินคดีแพ่ง

ข้อ ๓๔ เมื่อการบังคับคดีเสร็จสิ้นให้แจ้งผลการบังคับคดีให้ตัวความทราบ

ข้อ ๓๕ จำนวนบังคับคดีที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ให้มีความเห็นควรเก็บรอหรือทำลาย เสนอต่ออัยการพิเศษฝ่ายภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จเพื่อพิจารณาส่งก่อนส่ง เก็บต่อไป

ข้อ ๓๖ จำนวนที่มีคำสั่งตามข้อ ๓๕ เมื่อพ้นกำหนด ๒ ปี หากไม่มีความจำเป็นที่จะต้อง เก็บจำนวนไว้เพื่อการศึกษา ให้ทำการสำรวจเพื่อทำลายและมีคำสั่งให้ทำลาย

วิธีการทำลายจำนวนให้เป็นไปตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดี แพ่ง

หมวด ๒ การบังคับคดีปกครอง

ข้อ ๓๗ ให้สำนักงานการบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีปกครองแทนรัฐบาลหรือหน่วยงาน ของรัฐ ซึ่งพนักงานอัยการได้รับดำเนินคดีให้และมีเหตุต้องบังคับคดีตามหมายบังคับคดีของศาล ปกครอง

ในการบังคับคดีปกครอง ให้นำความในหมวด ๑ ว่าด้วยการบังคับคดีแพ่ง มาใช้โดย อนุโลม

หมวด ๓ การบังคับคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา

ข้อ ๓๘ ให้สำนักงานการบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาตามคำ พิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาแทนรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาหรือ คำสั่งของศาลที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ และศาลได้ออกหมายบังคับคดีแล้ว

การบังคับคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีอาญาที่พนักงาน อัยการเป็นโจทก์ให้นำความในหมวด ๑ ว่าด้วยการบังคับคดีแพ่ง มาใช้โดยอนุโลม

หมวด ๔

การบังคับคดียึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา

ข้อ ๓๘ กรณีที่จำเลยเป็นบุคคลธรรมดา เมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับแล้วจำเลยไม่ชำระค่าปรับและไม่ได้ถูกกักขังแทนค่าปรับ หรือทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์ แทนค่าปรับจนครบตาม คำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือกรณีที่จำเลยเป็นนิติบุคคลไม่ชำระค่าปรับ ให้ดำเนินการยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ ตามคำพิพากษา ไม่ว่าจะคดีนั้นจะเป็นคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์หรือไม่ก็ตาม

ข้อ ๔๐ ให้สำนักงานการบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีอาญาเฉพาะในส่วนของกรณียึดทรัพย์สิน ใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ในกรณีที่ศาลได้ออกหมายบังคับคดีแล้ว

ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์และศาลยังไม่ได้ออกหมายบังคับคดี ให้พนักงานอัยการสำนักงานคดียื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีดำเนินการ ยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ โดยระบุนขอให้ศาลแจ้งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีเป็นผู้ดำเนินการ

เมื่อศาลออกหมายบังคับคดีแล้ว ให้สำนักงานคดีส่งสำเนาหมายบังคับคดีพร้อมสำเนาคำพิพากษาและเอกสารที่จำเป็นแก่การบังคับคดี เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน หรือหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคลของจำเลยไปยังสำนักงานการบังคับคดีโดยเร็วเพื่อพิจารณาดำเนินการ

กรณีที่สำนักงานการบังคับคดีได้รับสำเนาหมายบังคับคดีนอกเหนือจากวรรคสาม ให้สำนักงาน การบังคับคดีรับไว้พิจารณาดำเนินการ

เมื่อสำนักงานการบังคับคดีได้รับเรื่องไว้พิจารณาดำเนินการตามวรรคสามและวรรคสี่แล้ว ให้ปฏิบัติตามความในข้อ ๑๑ ของระเบียบนี้โดยอนุโลม

ข้อ ๔๑ เมื่อตรวจสอบพบว่า มีทรัพย์สินของจำเลยที่สามารถยึดมาใช้ค่าปรับได้ ให้ยื่นคำแถลงพร้อมรายละเอียดของทรัพย์สินต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดี และขอให้ศาลสั่งยึดทรัพย์สินดังกล่าวใช้ค่าปรับหรือ แจ้งเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีทำการยึดทรัพย์สินดังกล่าวใช้ค่าปรับ ทั้งนี้ พนักงานอัยการอาจแถลงต่อศาลเพื่อขอให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ศาลร่วมไปดำเนินการเกี่ยวกับการยึดทรัพย์ รักษาทรัพย์ หรือการบังคับอื่นใดเกี่ยวกับการบังคับคดีด้วยก็ได้

ในกรณีที่หมายบังคับคดีของศาลระบุได้ความว่าให้พนักงานอัยการเป็นผู้นำเจ้าพนักงานบังคับคดี ไปดำเนินการยึดทรัพย์สิน ให้พนักงานอัยการมอบหมายเจ้าหน้าที่บังคับคดีและเจ้าหน้าที่ศาลตามวรรคหนึ่ง (ถ้ามี) ร่วมไปกับเจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดี นำยึดทรัพย์ รักษาทรัพย์ หรือการบังคับอื่นใดเกี่ยวกับการบังคับคดีตามที่พนักงานอัยการเห็นสมควร

ในการบังคับคดียึดทรัพย์สิน ใช้ค่าปรับตามคำพิพากษา ให้นำความในหมวด ๑ ว่าด้วยการบังคับคดีแพ่ง มาใช้โดยอนุโลม

นอกจากการดำเนินการตามข้อ ๑๘ แล้ว หากไม่พบทรัพย์สินของจำเลย ให้ยื่นคำแถลงต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีเรียกตัวจำเลยหรือผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลจำเลยมาทำการไต่สวนเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลย หากจำเลยเป็นบุคคลธรรมดาไม่มีทรัพย์สินที่ยึดใช้ค่าปรับได้ ให้ขอศาลมีคำสั่งกักขังด้วย

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสี่แล้ว หากจำเลยเป็นบุคคลธรรมดาไม่ชำระค่าปรับ และ ไม่ได้ถูกกักขังแทนค่าปรับ หรือทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับจนครบตาม คำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือกรณีที่จำเลยเป็นนิติบุคคลไม่ชำระค่าปรับจนครบตามคำพิพากษา ให้ดำเนินการ ไปจนกว่าจะมีเหตุที่ไม่สามารถยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับได้อีก

หมวด ๕

การบังคับคดีกรณีผิดสัญญาประกันต่อศาลและประกันรับสิ่งของไปดูแลรักษา

ข้อ ๔๒ เพื่อเป็นการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการอำนวยความสะดวก การรักษาผลประโยชน์ของรัฐ ในการบังคับคดีที่ศาลออกหมายบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินของบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบตามสัญญาประกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กรณีผิดสัญญาประกันต่อศาล และกรณีผิดสัญญาประกันการรับสิ่งของไปดูแลรักษา ให้นำความในหมวด ๑ ว่าด้วยการบังคับคดีแพ่งมาใช้โดยอนุโลม

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

จูลสิงห์ วสันตสิงห์
(นายจูลสิงห์ วสันตสิงห์)

อัยการสูงสุด